

תכנית הלימודים באזרחות בהלימה לשעות ההוראה

שם המפמ"ר מ"מ : אלירז קראוס

(התכנית תקפה להיבחנות בבחינות הבגרות במועד קיץ תשע"ד ובמועד חורף תשע"ה)

לשם הבהרה למסמך הלימה זה, חובה לעיין בחוזר מפמ"ר אזרחות תשע"ג-2 בסעיף: נושאי לימוד מחייבים להיבחנות בקיץ תשע"ד עמ' 13-20

http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Mazkirut_Pedagogit/MafmarEzrachut/Hodaot/choze_rMafmar.htm

פתח דבר

הרקע ההיסטורי להקמת המדינה – 2 שעות

הכרזת העצמאות – 3 שעות

פרק א'

מדינת ישראל מדינה יהודית- 18 שעות

1. המרכיבים ההכרחיים לקיומה של המדינה.
2. בסיס מושגי – תיאורטי והשוואתי (לא כולל מדינה דו-לאומית/ רב לאומית)
3. ההצדקות למדינת הלאום הדמוקרטית.
4. זהויות כל אזרחים וקבוצות במדינת הלאום היהודית.
5. מאפייניה או היבטיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית (המצוי) (לא כולל את ההיבט המוסדי-מתן מעמד ממלכתי למוסדות העם היהודי והדת היהודית)
6. המיעוטים בישראל (לא כולל ההיבט המוסדי – מעמד וסטטוס רשמי של מוסדות המיעוטים בתחומים: חינוך מוסדות דת ובתי דין)

מהי דמוקרטיה? ערכים עקרוניים ומאפיינים של משטר דמוקרטי – 54 שעות

7. הרעיון הדמוקרטי
8. חירות ושוויון
9. גישות כלכליות חברתיות במדינה הדמוקרטית
10. זכויות האדם והאזרח
סוגי זכויות אדם: זכויות טבעיות, זכויות פוליטיות ואזרחיות, זכויות חברתיות וכלכליות, זכויות קבוצתיות
11. חובות האדם והאזרח
12. התנגשויות בין זכויות: התנגשויות בין זכויות ועקרונות דמוקרטיים לבין ערכים ואינטרסים ציבוריים אחרים.
13. עקרון שלטון העם- שלטון יציג, נבחר ומתחלף (לא כולל דמוקרטיה ייצוגית מה ומי צריך להיות מיוצג), בחירות דמוקרטיות (לא כולל השתתפות אזרחית).
14. גישות דמוקרטיות (ליברלית-אינדיבידואלית) רפובליקנית, רב-תרבותית, לא דמוקרטית).
15. עקרון הגבלת השלטון
פיזור העוצמה והסמכות
פיקוח וביקורת של מנגנונים מוסדיים וחוץ מוסדיים על השלטון- כולל דוגמאות.
16. עקרון שלטון החוק
שאלת גבולות הציות לחוק.
17. עקרון הכרעת הרוב ושמירה על זכויות המיעוט.
המאפיינים והעקרונות של תרבות פוליטית דמוקרטית
18. עקרון הסובלנות
19. עקרון הפלורליזם
20. עקרון ההסכמיות

המשטר והפוליטיקה במדינת ישראל – מדינה יהודית ודמוקרטית – 28 שעות

21. המעמד המשפטי המיוחד של הכרזת העצמאות.

22. חוקי היסוד ומעמדם (לא כולל המהפכה החוקתית).

23. שבות ואזרחות.

תרבות פוליטית- החברה הישראלית

24. הפלורליזם החברתי בחברה הישראלית.

25. חיים משותפים בחברה הישראלית

השסעים בחברה, והאפשרות והאתגרים לשילוב.

השסע הלאומי- יילמד באופן מפורט

הרשות המחוקקת- כנסת ישראל

הכנסת כמייצגת את העם

26. תפקידי הכנסת- כרשות מכוונת, כרשות מחוקקת וכרשות מבקרת ומפקחת.

הרשות המבצעת – הממשלה

- תהליכי כינון הממשלה (ממשלות קואליציוניות ותפקידן)
- הממשלה ותפקידיה
- סמכות ראש הממשלה והשרים
- מבנה הממשלה

הרשות השופטת

27. מקורות המשפט הישראלי

חוק יסודות המשפט

א. אי - תלותה של הרשות השופטת

ב. שיטת המשפט ומערכת המשפט

ג. סוגי המשפט: פלילי, אזרחי, חוקתי-ציבורי-מנהלי

ד. מבנה מערכת המשפט

בג"צ

א. תפקידי בג"צ וסמכויותיו

ב. בג"ץ "כנותן סעד למען הצדק"

אשכול א' (למגזר היהודי) - 15 שעות

28. השקפות וגישות לאופייה של מדינת ישראל

29. מקומה של מדינת ישראל בחיי העם היהודי

האחריות והמחויבות ההדדית של מדינת ישראל והעם היהודי בתפוצות.

חיים משותפים בחברה הישראלית

30. השסע הדתי- יילמד באופן מפורט

במסגרת ההטמעה בשלבית של תכנית הלימודים החדשה לקיץ תשע"ד וחורף תשע"ה יילמד

נושא ה"גישות" כפי שהיה מקובל עד כה. למועד קיץ תשע"ה נושא העמדות השונות לגבי

אופייה הרצוי של מדינת ישראל יילמד על פי תכנית הלימודים המעודכנת.

אשכול ב' (למגזר הערבי והדרוזי) - 15 שעות

31. זכויות האדם והאזרח במדינת ישראל

32. התקשורת והפוליטיקה בישראל – ללא עמ' 541-539 (ע"פ הגירסא העברית של ספר הלימוד)

33. השלטון המקומי – ללא עמ' 514-507 (ע"פ הגירסא העברית של ספר הלימוד)

תכנית לימודים באזרחות לתלמידים עולים חדשים שתי יחידות לימוד, תשע"ג סמל שאלון 34202

ספר הלימוד : אזרחות – האתגר / ניסן נווה / הוצאת מט"ח בספר לימוד
"אזרחות - האתגר" יש ללמד עמודים 7-157

נושאי הלימוד:

מגילת העצמאות – העקרונות שעליהם מושתתת מדינת ישראל

- פרק ראשון : הכרזת העצמאות (עמ' 7 – 16)

מדינה יהודית – מדינת העם היהודי

- פרק חמישי : מאפייניה של מדינת ישראל כמדינה יהודית (עמ' 49 – 66)

מהי דמוקרטיה

- פרק שני : המדינה הדמוקרטית (עמ' 17 – 26)
- פרק שישי : המשטר הדמוקרטי בישראל (עמ' 67 – 76), לא צריך ללמד את הסעיפים המתאייחסים לשיטה המעורבת בעמ' 73 סעיף ב' ועמ' 75 למעלה.

האזרחות במדינת ישראל

- פרק רביעי : העקרונות לקביעת האזרחות במדינת ישראל (עמ' 39 – 48)

שאלת החוקה וחוקי יסוד

- פרק שלישי : חוקה וחוקי יסוד (עמ' 27 – 38)

הבחירות לכנסת

- פרק שביעי : שיטת הבחירות לכנסת בישראל (עמ' 77 – 90)

הכנסת (הרשות המחוקקת)

- פרק שמיני : הרשות המחוקקת – הכנסת (עמ' 91 – 106)

הממשלה (הרשות המבצעת)

- פרק תשיעי: הרשות המבצעת - (עמ' 107 – 115) לא צריך ללמד את עמוד 113

הרשות השופטת

- פרק עשירי: הרשות השופטת (עמ' 121 – 136), לא צריך ללמד סוגי צווים עמ' 129 - 130
- תרומתו של בג"ץ לדמוקרטיה הישראלית עמ' 132 – 135, מתוך עמודים אלה יש ללמד רק חמש דוגמאות לתרומתו של בג"ץ לדמוקרטיה הישראלית

רשויות מקומיות

- פרק תשיעי: השלטון המקומי (עמ' 116 – 120)

נשיא המדינה

- פרק שנים עשר: נשיא המדינה (עמ' 151 – 157)

ביקורת, בקרה ופיקוח במדינת ישראל

- פרק אחד עשר: מנגנוני פיקוח וביקורת על השלטון (עמ' 137 – 150), לא צריך ללמד את עמ' 144

תקשורת ופוליטיקה

- נושא זה יש ללמד מתוך אחד הספרים: להיות אזרחים בישראל / הוצאת ת"ל ומעלות, עמ': 526-528, 530-537, 543-544 (סעיף 3) אזרחות לבגרות / הוצאת גשר רכס, עמ': 356 – 359, 362 – 363

פרקי הוראה מחייבים ביחידות ההגבר באזרחות - תשע"ד

יחידת לימוד 34108 – יחידת המיזם

עבודת חקר מוגשת בקבוצות על כל נושא אזרחי שהמורה בוחר, הנושא מבוסס על 2 יח"ל. יחידה זו גמישה יחסית לפרויקטים ייחודיים של כל בית ספר ומשולבת בה אזרחות פעילה.

יחידת לימוד 34115 – "הערבים והדרוזים אזרחי ישראל"

מבוא

פרק 1 מהו מיעוט

פרק 2 המיעוט הערבי בישראל

פרק 3-4 מהי זהות

פרק 5 חברה ואוכלוסייה

פרק 6 כלכלה ותעסוקה

פרק 7 חינוך

פרק 10 שירות אזרחי

יחידת לימוד 34106 – מדיניות חברתית כלכלית

פרק 1 הזכות לחיות ברווחה (כולו)

פרק 2 מדינת הרווחה (כולו)

פרק 3 מדינת הרווחה – השקפות שונות (כולו)

פרק 4 מדיניות חברתית כלכלית: גיבוש, עיצוב וביצוע. עמ' 66-83

פרק 5 מדיניות תקציבית. עמ' 92-101

פרק 6 מדיניות הביטחון הסוציאלי (כולו)

פרק 7 הפרטה (כולו)

פרק 8 מדיניות חברתית כלכלית בעידן הגלובלי. עמ' 152-159, 170-174

פרק 9 מדיניות חברתית כלכלית בישראל: מבט היסטורי. עמ' : 178-188

יחידת לימוד 34105 דת חברה ומדינה

שער א – דת ומדינה – הילכו שתיהן יחדיו? (כולו)

שער ב – החברה היהודית בישראל – שאלה של זהות (כולו)

שער ג – דת ומדינה במערכת הפוליטית. עמ' : 104-109 112-113

שער ד – ייצוגה של הדת בחוק, במשפט ובמוסדות המדינה. עמ' : 151-168

שער ה – לחיות עם המחלוקת. עמ' : 215-200, 241-260